

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกย่องรางวัลธรรมบุญ
ครั้งที่ ๑
วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นพ. กระแส ชนวงค์
๓. นายกฤต ไกรจิตติ
๔. นางกาญจนารัตน์ สิวโรจน์
๕. นายคำคุณ สิทธิสมาน
๖. นายจรูญ อินทจาร
๗. นายจุมพล สุขมัน
๘. นายเชษฐา โทณะวนิก
๙. นายชูชัย ศุภวงศ์
๑๐. นายเชิดชัย วงศ์เสรี
๑๑. นายดิศทัต โหตระกิตย์
๑๒. นางถวิลวดี บุรีกุล
๑๓. นางทิวา ณ นคร
๑๔. พลโท นคร สุขประเสริฐ
๑๕. นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์
๑๖. นางนริวรรณ จินตกานนท์
๑๗. พลโท นาวัน ดำริกาญจน์
๑๘. นายบรรเจิด สิงคะเนติ
๑๙. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
๒๐. นายปกรณ์ ปรียากร
๒๑. นายประชา เตรัตน
๒๒. นายประสพสุข บุญเดช
๒๓. นายปรีชา วัชรากัย
๒๔. นายไพบูลย์ นิติตะวัน

๒๕. นายมานิจ สุขสมจิตร
 ๒๖. นายมีชัย วีระไวทยะ
 ๒๗. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
 ๒๘. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช
 ๒๙. นายวิชัย ทิตตภักดิ์
 ๓๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
 ๓๑. นายวุฒิสาร ตันไชย
 ๓๒. นายสุจิต บุญบงการ
 ๓๓. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
 ๓๔. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์

กรรมาธิการผู้ไม่มาประชุม

๑. นายจรัส สุวรรณมาลา
 ๒. นางสาวสมสุข บุญยะบัญชา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๑ นาฬิกา

เมื่อกรรมาธิการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมาธิการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณาเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมาธิการมีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมาธิการตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๗ วรรคหนึ่ง ดังนี้

๑) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นพ. กระแส ชนวงษ์	เป็นรองประธานกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๒) นายมานิจ สุขสมจิตร	เป็นรองประธานกรรมาธิการ คนที่สอง
๓) นายสุจิต บุญบงการ	เป็นรองประธานกรรมาธิการ คนที่สาม

๔) นางนรีวรรณ จินตกานนท์	เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สี่
๕) นายปรีชา วัชรภักย์	เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ห้า
๖) นายชูชัย ศุภวงศ์	เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หก
๗) นางกาญจนารัตน์ สีวิโรจน์	เป็นเลขานุการกรรมการ
๘) นายดิศทัต โหตระกิตย์	เป็นเลขานุการกรรมการ
๙) นายคำคุณ สิทธิสมาน	เป็นโฆษกกรรมการ
๑๐) พลโท นาวัน ดำริกาญจน์	เป็นโฆษกกรรมการ
๑๑) นายปกรณ์ ปรียากร	เป็นโฆษกกรรมการ
๑๒) นายวุฒิสาร ตันไชย	เป็นโฆษกกรรมการ
๑๓) นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	เป็นโฆษกกรรมการ
๑๔) นายประสพสุข บุญเดช	เป็นประธานที่ปรึกษากรรมการ
๑๕) นายจรรุญ อินทजार	เป็นรองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๑๖) พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	เป็นที่ปรึกษากรรมการและ โฆษกกรรมการ

และที่ประชุมมีมติตั้ง ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๗ วรรคสี่

นอกจากนั้น ที่ประชุมได้ให้เลขานุการกรรมการทั้ง ๒ ท่าน สรรหาบุคคลผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในด้านรัฐธรรมนูญ หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ จำนวน ๒ คน

๓.๒ พิจารณาตั้งคณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ คณะ โดยมีจำนวนอนุกรรมการแต่ละคณะไม่เกิน ๑๕ คน ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญและการจัดทำจดหมายเหตุการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

๑) นายคำคุณ สิทธิสมาน	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒) ศาสตราจารย์ปิยนาด บุนนาค	
๓) นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ	
๔) นายพีรพน พิสนุพงศ์	
๕) นางสาวนัยนา แยมสาขา	
๖) นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ	

- ๗) รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา
- ๘) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐวิณี บุณนาค
- ๙) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นววรรณ วุฒพะกุล
- ๑๐) นางสาวยุรารัตน์ พันธุ์ยุรา
- ๑๑) นางสาวยุราพร สมบุญสุข
- ๑๒) นางสาวปัทมา สุขกำปัง
- ๑๓) รองศาสตราจารย์ธนาภณ วัฒนกุล
- ๑๔) นางสาวทวิตติยา สินธุพงศ์
- ๑๕) นายไพบุลย์ มงคลศุภวาร

๒. คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประกอบด้วย

- ๑) นางฉวีลวดี บุรีกุล เป็นประธานอนุกรรมการ
- ๒) นายประชา เตร์รัตน์
- ๓) พลโท นคร สุขประเสริฐ
- ๔) นายจุมพล สุขมัน
- ๕) นายเชิดชัย วงศ์เสรี
- ๖) นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
- ๗) นายสตีธร ธนานิธิโชติ
- ๘) นายเลิศพร อุดมพงษ์
- ๙) นางเรืองรวิ พิชัยกุล
- ๑๐) นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์
- ๑๑) นายจินดา บุญจันทร์

หมายเหตุ ในส่วนของอนุกรรมการที่ว่าง ๔ ตำแหน่งนั้น ประธานอนุกรรมการจะได้มีหนังสือเชิญผู้แทนจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สภาพัฒนาการเมือง และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ แล้วเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเพิ่มเติมในการประชุมครั้งต่อไป

๓. คณะอนุกรรมการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และองค์กรอื่น ๆ ประกอบด้วย

- ๑) พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช เป็นประธานอนุกรรมการ
- ๒) นายวุฒิสาร ตันไชย
- ๓) พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ

- ๔) นายกฤต ไกรจิตติ
- ๕) นายวิชัย ทิตตภักดิ์
- ๖) รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ ھرราชจรูญโรจน์
- ๗) นายโสภณ คำนุ้ย
- ๘) นายอภิวัฒน์ อัคริทัต
- ๙) นางสาวศิริวรรณ นพรัตน์

อนึ่ง คณะอนุกรรมการคณะใดมีอนุกรรมการไม่ครบจำนวน ๑๕ คน ประธานอนุกรรมการคณะนั้นอาจเสนอรายชื่อให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ คณะกรรมการเห็นควรให้มีการตั้งคณะอนุกรรมการให้ครบทุกคณะภายในวันอาทิตย์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๓.๓ พิจารณากำหนดวัน เวลา ในการประชุมคณะกรรมการ

ที่ประชุมได้มีมติให้ประชุมคณะกรรมการครั้งต่อไปในวันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และในวันพุธที่ ๑๒ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา เพื่อพิจารณากรอบแนวทางในการยกร่างรัฐธรรมนูญ หากการพิจารณาไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการอาจนัดประชุมต่อเนื่องนอกสถานที่ในวันเสาร์ที่ ๑๕ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๓.๔ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ

ที่ประชุมได้อภิปรายเกี่ยวกับการกำหนดกรอบแนวทางการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ โดยสรุปได้เป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ ๑

กรอบแนวทางที่ ๑ ในการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการควรนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ มาเป็นแนวทางในการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้หรือการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ และคำนึงถึงกรอบแนวความคิดในการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ เช่น ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ มีการเพิ่มเสถียรภาพให้กับรัฐบาลโดยการกำหนดเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะใช้สิทธิในการเสนอญัตติเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีทำให้การขอเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีทำได้ยากขึ้น ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มีการเพิ่มอำนาจให้กับองค์กรตรวจสอบเพื่อให้อำนาจในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลซึ่งมีเสถียรภาพและมีอำนาจมากเกินไปอันเป็นผลพวงมาจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เป็นต้น แล้วนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการจะยกร่างขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการมีเวลาจำกัดในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามกรอบเวลาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

แนวทางที่ ๒

กำหนดโครงสร้างกรอบแนวทางในการพิจารณากร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ โดยประธานกรรมาธิการได้นำเสนอกกรอบแนวทางในการพิจารณากร่างรัฐธรรมนูญเป็นกรอบในการพิจารณากร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ภาค ดังนี้

ภาคที่ ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

๑.๑ หมวดพระมหากษัตริย์

๑.๒ หมวดความเป็นพลเมือง

๑.๒.๑ ความเป็นพลเมืองที่ดี

๑.๒.๒ สิทธิ เสรีภาพ

๑.๒.๓ หน้าที่

๑.๒.๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๑.๒.๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

๒.๑ ผู้นำการเมืองที่ดี

๒.๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๒.๓ รัฐสภา

๒.๔ คณะรัฐมนตรี

๒.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง

๒.๖ การปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคที่ ๓ ว่าด้วยการปฏิรูป

๓.๑ การปฏิรูป

๓.๒ การปรองดอง

โดยเป็นการกำหนดโครงสร้างกรอบแนวทางในการพิจารณากร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ ซึ่งนำเอาหลักการของรัฐธรรมนูญฯ ปี ๒๕๔๐ และ ปี ๒๕๕๐ บางส่วนมาเป็นกรอบแนวทางในการพิจารณาและได้มีการคิดโครงสร้างขึ้นมาใหม่ อย่างไรก็ดี มีกรรมาธิการหลายท่านตั้งข้อสังเกตว่า หมวด “ศาล” ไม่ปรากฏในร่างกรอบแนวทางที่ ๒ นี้ และหากนำร่างกรอบแนวทางนี้มาใช้ควรกำหนดเพิ่มข้อ ๑.๓ ศาล หรือกำหนดเป็นภาคใหม่ขึ้นมา ซึ่งที่ประชุมจะต้องพิจารณาความเหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ ในภาคที่ ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง มีกรรมาธิการแสดงความคิดเห็นว่า หากใช้คำว่า “ความเป็นตัวแทนทางการเมือง” แทนคำว่า “ผู้นำการเมืองที่ดี” จะให้ความหมายที่ชัดเจนมากกว่าและเห็นว่ารัฐธรรมนูญจะต้องมีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศ การยกกร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ จึงต้องคำนึงถึงหลักสากลด้วย ในส่วนของภาคที่ ๓ ว่าด้วยการปฏิรูป นั้น กรรมาธิการหลายท่านเห็นด้วยว่า

กรอบแนวทางในการยกร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีเรื่องการปฏิรูปและการปรองดองบรรจุอยู่ในกรอบการพิจารณาของคณะกรรมการธิการในการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วย

แนวทางที่ ๓

เป็นการนำรัฐธรรมนูญฯ ปี ๒๕๕๐ มาเป็นหลักในการกำหนดกรอบแนวทางในการพิจารณาซึ่งรัฐธรรมนูญฯ ปี ๒๕๕๐ มีทั้งสิ้น ๑๕ หมวด ดังนั้น จึงควรนำชื่อหมวดทั้ง ๑๕ หมวดมาเป็นกรอบแนวทางในการพิจารณา ซึ่งไม่ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระในรายละเอียดของแต่ละหมวดแต่เอาเพียงกรอบเป็นแนวทางในการพิจารณาเท่านั้น โดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมาพิจารณาเนื้อหาสาระอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากที่ประชุมได้อภิปรายประเด็นต่าง ๆ ในการกำหนดกรอบแนวทางพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ที่ประชุมเห็นชอบกับกรอบแนวทางที่ ๒ เนื่องจากในการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีกรอบการพิจารณาเพราะหากนำรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ มาเป็นกรอบแนวทางการร่างรัฐธรรมนูญตามแนวทางที่ ๑ ก็จะทำให้เกิดปัญหาว่าจะใช้ฉบับใดเป็นหลัก นอกจากนี้ ควรนำหลักการในรัฐธรรมนูญ ที่ผ่านมามีทั้ง ๑๙ ฉบับ มาพิจารณาประกอบด้วย เพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ในปัจจุบันและทำให้เกิดการปฏิรูปและการปรองดอง ทั้งนี้ การพิจารณากรอบแนวทางการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เพื่อที่คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ จะได้นำกรอบดังกล่าวไปพิจารณาดำเนินการแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมพิจารณาและจัดทำเป็นกรอบเบื้องต้นในการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ หากที่ประชุมพิจารณากรอบแนวทางไม่แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จำเป็นต้องเดินทางไปประชุมต่อเนื่องนอกสถานที่ในวันที่ ๑๕ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และเมื่อที่ประชุมได้มีการกำหนดกรอบแนวทางในการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญได้แล้วจะเริ่มพิจารณาตามกรอบแนวทางฯ และจะไม่ย้อนกลับมาพิจารณาซ้ำอีก เนื่องจากจะทำให้กระบวนการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญล่าช้าออกไปอีก

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ประธานกรรมการขอให้ฝ่ายเลขานุการประสานคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอเข้าใช้ฐานข้อมูล LexisNexis และขอเข้าใช้ฐานข้อมูล IPU AEC และ International IDEA ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งและระบบรัฐสภาทั่วโลก รวมทั้งฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าข้อมูลสำหรับการยกร่างรัฐธรรมนูญ

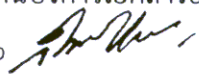
๔.๒ ประธานกรรมการขอเชิญกรรมการเข้าร่วมการสัมมนาของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง สานพลัง สปช. ออกแบบอนาคตประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรม เซ็นทรัลพลาซ่าราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์

๔.๓ ที่ประชุมมอบหมายโฆษกกรรมการเป็นผู้ทำหน้าที่แถลงข่าวผลการประชุมแต่ละครั้ง ต่อสื่อมวลชน และหากกรรมการท่านใดมีความประสงค์จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับการพิจารณา ยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้ระบุว่าเป็นความคิดเห็นส่วนตัว

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๗ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจธานี
วิทยากร ระดับปฏิบัติการ
นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
นิติกร ระดับปฏิบัติการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการ ๒
ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์